

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Politiikan ja talouden tutkimuksen laitos	
Tekijä-Författare-Author Ameel, Maria Kallissa			
Työn nimi-Arbetets titel-Title VAMMAISUUS – KEHITYKSEN VALTAVIRTTAA VAI ETNOGRAFINEN ERITYISKYSYMYYS? Vertaileva analyysi kehitysmaihin sijoittuvasta ihmisoikeuslähtöisestä ja antropologisesta vammaisuuden tutkimuksesta			
Oppiaine-Läroämne-Subject Kehityskaatutkimus			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu -työ		Aika-Datum-Month and year 2010-04-28	Sivumäärä-Sidantal- Number of pages 102 s., 3 Liitettä
Tiivistelmä-Referat-Abstract <p>Pro gradu-työssäni tutkin, miten vammaisuutta on määritelty kehitysmaihin sijoittuvassa ihmisoikeusperustaisessa ja antropologisessa tutkimuksessa. Työni lähtökohtana on, että yksi kehitystutkimuksen keskeisistä kysymyksistä on kehityksen tietoperustan kriittinen tarkastelu. Vammaisuuden valitsin tutkimuskohteeksi aiheen ajankohtaisuuden ja omien kokemuksieni perusteella. Tutkimuksen viitekehystenä on foucaultlainen näkemys siitä, että tieteelliset diskurssit vaikuttavat siihen, miten tietystä asiasta voidaan puhua ja tuottaa tietoa. Työssä pohdin tiedon merkitystä sekä kehitystutkimuksen että vammaisuuden tutkimuksen näkökulmasta.</p> <p>Varsinaisen aineiston muodostavat vammaisuutta kehityksissä käsittelevät akateemiset artikkelit, joista 15 edustaa ihmisoikeusperustaisia näkökulmaa ja 15 perustuu antropologiseen tutkimukseen. Vertailen antropologista ja oikeusperustaisia lähtökohtaa, kysymällä aineistoltani tutkimuskysymykseni, miten niissä määritellään vammaisuus sekä sen syyt ja seuraukset. Aineistoni keräsin systemaattisen kirjallisuuskatsauksen menetelmää mukailien ja analyysimenetelmänä käytin aineistolähtöistä sisällönanalyysia.</p> <p>Analyysin tuloksissa totean, että oikeusperustainen lähtökohta määrittelee vammaisuuden ihmisoikeusasiaksi ja katsoo ilmiön olevan seurausta köyhyydestä ja syrjinnästä, jota vammaiset ihmiset kohtaavat yhteiskunnassa. Antropologisessa aineistossa vammaisuutta selitettiin esimerkiksi liminaalitalan ja stigman käsitteiden kautta. Oikeusperustaisessa aineistossa vammaisia ihmisiä tutkittiin usein tilastojen kautta tai haastattelemalla vammaisten ihmisten järjestöjen edustajia. Antropologisen aineiston tutkimukset perustuivat etnografiseen kenttätutkimukseen, jonka kautta vammaisuuden länsimaalaista kategoriaa laajennettiin ja vammaisiksi ihmisiksi katsottiin kuuluvan esimerkiksi lapsettomat pariskunnat tai avioliiton ulkopuolelle syntyneet lapset. Antropologisessa ja oikeusperustaisessa diskurssissa oli havaittavissa ristiriitaisuuksia liittyen vammaisuuden määrittelyyn ja vammaisten ihmisten asemaan yhteiskunnassa. Ristiriitaisuuksien katson johtuvan tutkimusalojen erilaisista vammaisuuden määrittelyistä ja erilaisesta metodologiasta. Tuloksissa totean myös, että molemmista tutkimussuuntauksista puuttui paikallis- ja globaalitason yhdistäminen.</p> <p>Pohdintaluvussa ehdotan, että kehitysmaihin sijoittuva vammaisuuden tutkimus lähtisi liikkeelle etnografisesta kenttätutkimuksesta, jossa vammaisuutta tutkittaisiin suhteessa paikallisiin kyvykkyyden määrittelyihin. Siten voitaisiin välttyä eurosentrismin aiheuttamista vääristymistä ja seurauksista vammaiskehityksinterventioissa. Ajatuksen taustalla vaikuttavat Robert McRuerin (2006) crip-teoria sekä Jean Pierre Olivier de Sardanin (2005) näkemys antropologian ja kehityksen suhteesta. Toiseksi tulevaisuuden haasteeksi määrittelen vammaisuuden ilmiön tutkimuksen osana ja globaaleja talous- ja vaihtojärjestelmiä.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords antropologia diskurssianalyysi ihmisoikeuslähtöisyys kehitystutkimus metodologia vammaisuuden tutkimus vammaisuus			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			